

Universitätsbibliothek Wuppertal

M. Tullii Ciceronis orator

Cicero, Marcus Tullius

Berlin, 1913

Kritischer Apparat

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-3269](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:468-1-3269)

KRITISCHER APPARAT.

Die angewendeten Zeichen sind in der Vorrede S. 17 ff. erklärt. Die Auswahl der mitgetheilten Konjekturen ergibt sich daraus, daß Apparat und Kommentar sich ergänzen sollen.

3. diffident *Colum.* | concupiverint *Colum.* (nicht am Satzschlusse) | 4 natura sua aut *del. Sauppe*, sua (destituet) od. ähnl. *Heerdegen*, aut nach sua *del. Madvig* | nam ζ: an *L. Colum.* | 5 ab add. *Lambinus* | statuæ *L.*, corr. ζ | miremur . . . probemus *Bake* | 6 infringat *L.*, corr. ζ | praesentibus *L.*, corr. ζ | 7 ponit esse *vulg.* | umquam *L.*, corr. ζ | 8 quod (quoniam) *Heerd.* | 8 eaque sub . . . non cadit *Heerd.*, non *del. Victorious* | 11 oratoris *L. Non.*, corr. ζ | ea . . . antiqua . . . subobscura *Bake* | 12 multiplicum *L.* | instructus *Reis* | 15 dicat *L.*, corr. ζ | didicisset uberem *L.*, corr. *Schuetz* | 16 videre: vitare *Sauppe* | orationis *L.*: orationi ζ oratori *Ernesti* | quid dicam: ecquid dicam *Sauppe* | (de quibus nihil) sine *Schenkl* | posse: potest *Lamb.* | 20 consequabantur add. *Piderit* | leni *L.*, corr. ζ | instructa *L.*, corr. *Ernesti* | oratione *P.*: ratione *FO* | limata *L.*, corr. ζ | id est: idem *P¹* | 21 hos *Nonius*: om. *L.* | temperatus *Non.*: temperandus *L.* | flumine *Non.* | facilitatem *Manutius* | aequabilitatem *Manutius* | 22 in add. ζ | 23 unum (me) *Schenkl* | huius add. *Heerd.* | etwa ipsi (se)? | ne add. ζ | ab hoc discant *Bake* | ipsius *L.*: illius ζ | 25 opimum *Non.* ζ: optimum *L.* | adipatae *Non.*: adipale *L.* | Graecia — minus *del. Sauppe* | 26 appellet *L.*, corr. *Goeller* | 27 eo ζ: eos *L.* | hocine — sit *suppl. Sauppe ex Ambros. et August.*: in hoc in eum *L.* | 28 aures ζ: aut res *L.* | 29 *del.* ζ | 30 et qui ζ: nec qui *L.* | 32 hiantia ζ: hi antea *L.* | quae: quod *Heerd.* | facere *del. Baehrens* | 33 eadem: ea *Bake* | incendor ζ: incendiosior *L.* | prudentiae *L.*, corr. ζ | 34 ex add. *Halm*, in *Heerd.* | cum: et tamquam *Bake* | lucem *L.*, corr. ζ | 35 recusandum *L.*, corr. ζ | 36 qui *Tulich*: quod *L.* | multo *Lamb.* | alius horrida, corr. ζ | abdita aut *del. Madvig* | alius *L.*, corr. ζ | delectat *L.*, corr. ζ | perscriptum *L.* | 37 scriptioem *L.*, corr. *Kroll* | rerum *L.*: earum *Jahn* | epedicticon *L.* | quia *vulg.*: qua *L.* | 38 concinnati *L.* | argutiis *Heerd.* | ex *Non.*: ea *L.* | aut crebro . . . [et] aut *Heerd.* | conferant p. comparentque *L.*, corr. *Manut.* | aut pariter *L.*, corr. ζ | panathenateo *L.* | ea (se) *vulg.* | sed (ad) ζ | 39 nimium *F.*: minime *PO* | 40 cedes *Ernesti*: credas *L.* concedas *Heerd.* | vinxisse ζ | Theodorus *Ernesti*: Thucydides *L.* Theodectes *Nonius* | 41 (prae) testimonio *Heerd.* | Socrates: isocrates *L.* | philosophiae *L.* | 42 et effluens *L.*, corr. *Orelli* (affluens ζ) | est om. *Servius* | iam om. *PO* | 44 tamen *del. Soref* | qua tamen in causa est vacua prudentia *L.* (*del. Lambin.*), corr. *Sandys Stangl* | 45 quoniam *del. vulg.* | ut ante

uti *om.* PO | 45 possit L, *corr.* Lamb. | 47 faciet *Guilielmus*: facile L | emanant L, *corr. vulg.* | locis eadem *suppl. Madvig, praestat opinor* locis sumenda *vel sim.* | 48 etiam herbas O | 49 nisi *add. Mommsen* | <in> suis ξ | ut molliet L, *corr.* ξ | 50 sua confirmabit *add. Piderit* excludetque L, *corr. Bake* | *post leviora plura excidisse putat Sauppe* 51 eadem ξ : ea L | 52 scitari L, *corr.* ξ (*von hier an meist nicht mehr angegeben*) | 57 in epilogis *Jahn ex Quint.* | inflexiones *Non.* | dixit — fuisse *del. Meyer, dicit del. Ernesti* | saepe dicat L | 59 ipse se *Non.* | flexione L *Quint. Non.*: inflexione *Piderit* | 60 sit aut voltuosum *Non.* | est: an esto? | 61 id est oratione *del. Schuetz* | qui *add. Madvig* | 62 quidam ξ : quidem L | <a> divinitate ξ | et suavitate *add.* ξ (et *ante gravitate del. vulg.*, | 63 et de *Heerd.*: fide L (si de *Stroux*) | loquuntur *del. Schütz* | 64 popularis L | iuncta L | mirabile L | orationis L | altius *Beier*: apertius L | 66 quo F: quod PO | 67 incitatus L | 68 voluntati L, *corr. Sauppe; cogitarum de auricularum voluptati* | inserviant L | 69 oratoris *Jul. Vict.*: orationis L | 70 cuique <causae> *Madvig, an quōque?* | dicimus *Jul. Vict.* | multa et *praecclare Goeller* | 72 subtiliter <dicere> *Lamb.* | hi *Heerd.*: hic L | etsi <enim> *Lamb.* | 73 magnus esset L | dicimus (*dicamus Ernesti*) — et id *del. Lamb.* | 74 aut probi aut sapientem *nonnulli* | <in> immolanda ξ | *tristior Sauppe ex Quint.*: maestior L | 77 oratorii ξ | et concursus *Quint.*: concursu L | 78 quas F: quasi PO | 79 idque *Moser*: atque L | 80 lacunam statuit *Kroll* | sonant . . explanant ξ | et *sumptum Lamb.*: aut factum L | et novum *Schuetz.*: aut novum L | usitatum . . usitata L | <in> reliquisque *Reid* | 81 <ea> tralatione *Heerd.* | sitire *Quint. Non.*: scire L | 82 alia L: alta *Manut.* | 83 adhibebit *Bake* | ceteroque L | sicut ξ : si ut L | et *add. Bake* | 84 pleraeque FO | aptae L | quasi *del. Lamb.* | 85 assumet *Lamb.* | 86 ducuntur L | 87 venuste alterum L | 88 nec scurr. PO *Non.* | mimicum *Non. Jul. Vict.*: inimicum L | ex ξ : e F *om.* PO | 91 *bei* — toque robustius *beginnt A* | 92 orationis L: ornatum A | labitur *Purgold*: liquitur A loquitur L | immutata L | 93 cum L: quod A | arcem et urbem orbas L arcem urbem orbam A | *del. Goeller* | cum . . *African del. Halm* | immutat L | 94 et haec A: haec L | vocat A | decet A: licet L | 95 explicabuntur . . dicentur A | evadent A | 96 floribus *Heerd.* | 98 acuteque A | cogitavit *Heerd.* | si: etsi *Jahn sed Muther* | is modo: an si modo? | extimescit L | alte A: aliter L | 99 studet L | aliud est A | 100 nam A: non L (*unde non manu; <manu> si Meyer*) | is A: sed L | qui et A: qui L | alta A: magna L | 101 *post fuit ne dumtu (hoc in mg.) fueris add. A* | 103 omni: in omni L in eo A | ipsos *Beier*: opes A *om. L* | possent legere A | 104 sequi *Heerd.*: signi AF si quid PO | et usque . . sumus A | saepe: semper ξ | 105 quoniam A: quod iam L | ille *delevi et om. P'*: ipse O ξ *vulg.* | minus magnum A | 106 Cotta (*ante visus om. L*) | dicendi *om. A* | 107 de supplicio *parricidarum om. A* | fluctuantibus *codd. Rosc.*: eluctantibus A fluctibus L | 108 pro *Roscio del. Bake* | ut *Lamb.*: at LA | 109 poetis maximis L | videmus AL | 110 et *del. Schuetz* | subtilitati A | acuminis L | *Hyperidis L* | 111 et totae L | 112 saepe *om. L* | quasi docere L: ea docere A | 113 <sed> *disputandi Piderit* | 114 habet A | 115 ergo L: ego A | institutus A *Heusinger* | e A: eo L | quod cuique L | quidque *Manut*: quidve A quodque L | dicentur L | quia A: quod

vel quo L | 116 disceptent L | de quo L: quod A | disseres umquam
 nec . . pervenire potes A | involutae L | id *om.* *Diom. Mar. Vict.* |
 ut *ante* in *om.* L | 117 in *ante* species *om.* L | aut quomodo id
 facias L | 118 a dialecticis A | ac tractatos A | morte A | bonis
 A: novis L | officiis A | causas sed L | 119 genere de ipso L | ut
om. L | 120 nolo A: nolo ne L | etiam A: et L | nisi ea A |
 superioribus A | 122 admirabiliorem L | dicendum L | peroratione
Schuetz <in> perorationem *Heerd.* | 123 videbit L | nec pro omnibus
 nec omnibus *om.* A. *an* nec <de> omnibus? | 124 nondum A: non L |
 tenuis causa *Jahn* | tum *om.* A | 125 eius omnis A | quaestionem
 A (L?) | 126 eo *om.* L | ac vero AL | ambitur A | 127 aspera
 L | 128 duo sunt q. b. tractata L | faciunt *Bake* | naturam A | in
 quo A: id quo L | 129 *an* quo <in>? | 130 me enim ipsum A | non
 paenitet L | 131 compleverimus *vulg.* | etiam est faciendum L |
 taedeat A: satietate afficiatur L | in qua L | 132 pertimescerem A |
 133 aut A: ut L | ne requiratur quidem A | 134 ipsa *om.* A | esse
 debeat A | iis ipsis *Lamb.*: his A ipsis L | eae AO²: eas L | non
 quia A *Quint.*: non quod L | 135 leviter *Gessner*: breviter LA
Quint. | in idem L: in eodem A | concluditur *Pluggers* | non in LA:
 non *Quint.* | cum sunt A: multis modis L *Quint.* | explanatio L |
 <itur et> reditur *Kayser* | conquestionis ζ | saepe A | 136 utatur
 L *Quint.* | putant L | edicatur L | nisi aut ζ : nisi quam aut L nisi
 A *Quint.* | 137 et A *Quint.*: ut L | unam in rem L in una re *Quint.*
 unam rem A | in eademque c. s. *Quint.*: et in eandem c. sententiam
 L in eadem c. que s. A *Jul. Vict.* | dixerit *Quint.* | quid L: et A
 eequid *Quint.* | ac L: et *Quint.* ut A | 138 eloquentia L | videat
 L *Quint.* (B): videatur *Quint.* (AM), putat A | interpellatorem A
Quint.: interpellat oratorem L <ut interpellet>, ut i. c. *Meyer* | ut
 denuntiet A *Quint.*: et den. L | ut liberius A *Quint.*: et lib. L |
 audeat ut L *Quint.*: audeat quidem A | dicat A | 139 in alias L |
 sequatur L | 140 non movebant L | de *ante* artif. *om.* L | 141 pro-
 fiteatur A profiterer *Ernesti* | pacatis *Piderit* | 142 est *ante* docere
om. L | ii (hi L *ut solet*) et ipsi *om.* A | 143 et *ante* disc. *om.* L |
 nostrum L | 144 melius docere L | se quasi L | si *ante* perc. *om.*
 L | communicando A | cum ζ : non AL | dicendo LA | si possis ζ |
 posses melius L | 145 eloquentiam . . ea se valere A | illam ipsam
Heerd. | dissimulat LA, *corr. Ernesti* | 146 qui *Ernesti*: quid LA |
 domo *om.* L | mare L | reflecta L | dissimularem L | erat cur *om.*
 A | probarem LA, *corr. Kroll* | 147 sicut et A | pernuogatissimus
 A | vetat A: vel ad L | quin: qui *Madv.* | 148 quidem me A |
 maximis rebus for. nostris et externis inclusae et dom. litt. A |
 149 verba ut aut L | ut fiat A: est enim L | nec id tamen fiet L |
 compositae LA | 150 tam min. haec L | formulam A: hanc viam
 L | ut intellegendo L | docendo L | incondite positus A | quin:
 qui *vulg.* | 151 etiam Theop. A | idem A: id L | fecerat *om.* L |
 haud ζ : aut L *om.* A | oratione *om.* L | qui sunt ζ | eam A: ea L |
 sit A: est L | vocalium *Manut.* | 152 semel L: saepe A | eteste L |
 153 *an* levitatis? | in vas' *Heerd.*: uiuas L etuas A | palma et L | duis ζ :
 diuis L dus A | axillis L | et nex. et paux. L: et paxillo et nex. A |
 154 dein A: deinde L | deinde ζ : inde LA | vobiscum atque nobiscum
 LA | 155 tuum A: tu L | alter A: aliter L | portentur LA | pauxor A
 pauxor L | 156 fabrum et procum L *post* loquuntur | audio L |

litibus LA | atqui *vulg.*: et qui L quid A | duo om. AP¹ dua P² FO | et A: cum L | sestertiorum ζ : sestertium A om. L | 157 idem L: ibidem A | inquam est L *Ter. (A)* | sient... sint *Heerd.*: si et (sin A) ... sient (sin A) L | *ante* ibidem *poetae nomen excidisse putat Jahn* | carendi A carenda ζ | idem camp. LA, isdem ζ | EIDEM *Heerd.* | isdem *ter L, ubi eisdem A* | ut om. A | optimius L | *posmer. Vel. Long.*: pomer. LA | quadriugas *add. Doederlein* | 158 *af Freund.*: ea L ab A | ac ne his *Ernesti.*: aeneis A ne his L | a' ne *Schütz.*: anne LA | ab an abs *Schuetz.*: abais A abs L | quid si (sit A) etiam afugit (quod afugit *add. A*) turpe (forte A) L, *post alios restitui* | abfer *Gell.*: afer LA | ignoti ignavi ignari L | ut A: et L | primam litteram praepositio LA, *corr. Maioragius* | summovit *vulg.* | 159 inductus L | felice L *Gell.*: in felice A | sit dicent iuare *Gell.*: se dicent iuvari LA | 160 esse om. A | et cetheges L | conuicto L | osciuius L | semper licet L | purrum L | nusquam A | *Bruges Victor.*: fruges L phry (*sic*) A | et cum Phr. L | etiam in *Hoerner.*: tam in LA | Phrygum *Schuetz.* | 161 eadem L | ita L: sic A | omnibus et omnium L | dignu A: dignum L | 162 una postulata A | locus hic A | in om. L | prudentiae P | voluptas LA, *corr. Bake* | repetenda L | 163 hellus L | superadmolum A | ac P: at FO (adauricos A) | ferta LA, *corr. Lachm.* | Asia L | 164 Paris Helenam LA | ego ista A istanc ego *Ribbeck* | idemque L: fidem (*sic*) A itemque *Ernesti* | componantur ... finiantur A | sed L: et A | finiuntur L | ipsa comp. A | et: aut *Schuetz.* | aut quodam genere *vulg.*: ut quaedam genera LA | 165 confectione L | sed accepimus non legimus L | ex om. L | ad ea quae L | 166 dixisset et uoluisset A | dicis *deest Top. 55* | mereri A *Top.* | relatio A: ratio L | idem A: id L | etiam A: et eum L | 168 quod dico L | id enim: etenim *Gell.* | colligentur sententiae L | 169 magis (quem) *Hoerner* | sint L | ea om. A | bonis L | 170 Latine Graece *ὄνθουδς del. Kayser* | numeri om. L | sin ζ : sint LA | 172 summique L | debeant L | iisdem A *Rufin.*: et isdem L | 173 quid A: quia L | reclamant *Lamb.* | quod L: aut A | cur aut L: curat ut A | longitudinem et brevitatem L | 174 alia A: illa L | in eius (orationibus) *Lamb.*, in eo *Bake* | tum del. *Eufner* horum *Muenscher* | uteretur A | 175 numerosa L | id A: idem L | 176 faciendis que verbis om. L | tamen cum A | etiam temperavit L | relaxabat *Kayser* | 177 dicimus L | apteque A: aperteque L | perpulisset L | 178 poetica et L (poetae A), *del. Kayser* | orationem L | 180 ut est L | duplex et L | ipsi L: illi A | generi (*post omni*) ζ : genere L generis A | communes *Manut.*: omnes (-is A) L | 181 an sit *Lamb.*: an est LA | 182 est et A: est L | 183 indicat P | accidat A: accidit L | remota L | uideatur L | 184 illa A: ille L | qui A: quin L | quo L: quod A | 185 *inter* uoluptatis et itaque et *codd. mutili interpolant haec* ita et (*uel om. et*) in hac re accidit, ut multis saeculis ante oratio nuda ac rudis ad solos animorum sensus exprimendos fuerit reperta, quam ratio numerorum causa delectationis aurium excogitata | 186 coniuncta A | domo *vulg.*: modo LA | 187 quod etsi et FP² O² | est *post* alia om. L | conlatata F collata PO | fusa A | accedere L accipere A | natura A: naturae L | 189 quod ueh. est L | ignoscit *Heerd.* | 190 anapesti A -tos *vulg.* | ex A: in L | insequentem A | sententiae om. L | itaque L | inquiringenti L | 191 sit A: et L | orationi

L | cum ille *Ernesti* | paean habeat — 231 -per uersetur *deest* in A | <quorum> quod alter *Heerd.* | constaret . . . fieret L, *corr. Ernesti* | 192 nam [et] *Manut.* nam ei *Jahn* | nec abiectam L, *corr. Lamb.* | audiant *vulg.* | 193 et ita *Sauppe*: sed ita L | 194 fugit ζ : fecit L | uitiosius L, *corr. Manut.* | 195 est debet L | 197 itaque *Rufin.*: ita L | delectarent nec uero minus L, *corr. Heerd.* 198 aequabiliter *Schuetz* | ut ne *Schuetz*: aut ne L | ac fluens *Heerd.* ac diffluens *Reis* | tibicini L, *corr. Orelli* | 199 ut solum *Bake*: id solum L | iam a *Ernesti*: tam a L | 200 dicerent L, *corr. Jahn* | 201 collocationes L, *corr. Manut.* | 202 nullo *Goeller*: ullo L | 203 sensum L | 207 singula *Bake*: singulas res L | 209 auditoris *Heerd.*: actoris L | 210 aut in L: ut in ζ | desideret *Ernesti* | adquirit L, *corr. ζ* |prehendat L, *corr. vulg.* | 211 non dico *Sauppe*: nec dico L | in se *Kroll*: ipse L ipsam *Gulielmius* | liceret L | cogit L | 212 quod L: quod iam *Rufin.* quoniam *Stangl* | ab aliis *Rufin.*: ab illis L | 213 dein L: deinde *Non. Rufin.* | item <duo> *Kroll* | 214 quem *Rufin.*: quam L | 215 an *del. qui?* | e totidem *Rufin.*: totidem L | in *om. Rufin.* | 216 grauitatis *Rufin.*: grauitate L | 217 trochaeus *om. L.* post breues *habet Rufin.*, *transpos. Meyer* | 218 paean *Rufin.*: paeana L | habet *Rufin.* | habetur L: existimatur *Rufin.* | dochimius L | 219 numero solum pro numerosa *habet ζ* | ante *vulg.*: aut L | potest intellegi *del. Stangl* | quam ita L, *corr. vulg.* | sic *Heerd.*: si L | 220 quid quod L | fit *vulg.*: sic L | 221 ac *Piderit* (*qui* for. <disceptationibus>): aut L | et neque *Heerd.*: et uene L | 222 atque *Heerd. Stangl*: idque L | se fudisse ζ : effugisse L | 223 comparatis *Quint.* | <quod> $\kappa\acute{\omega}\lambda\omicron\nu$ *Schenkl* | comprehensio est L *Rufin.*, *transpos. Lamb.*, *compr. post sequitur ponit Schuetz* | et in: an quae in? | 224 spondeis *Rufin.*: spondius L | faciet *Rufin.* | utrisque *Rufin.*: utriusque L | 225 nos *Rufin.*: nostra L | dein *Rufin.* | quaeso *vulg.*: quasi L *Quint. Diom. Rufin.* | ita nos L *Rufin.*: id nos ita *Quint. Diom.* | 226 quam *add. ζ* | quae *Rufin.*: quas L | 227 lectissime L | et nec L: sed nec *Madvig* | iunctus L, *corr. C. F. W. Mueller* | sint P²: sunt FO | 228 et *del. Lamb.* | habent: an habet? | orator *Bake*: oratio L | tecte (*aut recte, cf. Quint. IX 4, 8*) *vulg.*: tecti L | 220 abest ut *Manut.*: abest ne L | ne aut L: ut *Manut.* | 230 celat L, *corr. ζ* | cui se purgat *del. Heerd.* | versiculorum *Jahn*: siculorum L *dithyramborum Immisch* | 231 Menocles L | -per uersetur *rursus inc. A* | alia: illa ζ | 232 compositio L | dissoluas L | corrumpetur *Hoerner* | 233 paululum A: paulum L | isdem tamen uerbis A | sententiam licet L | paulum L | quadram FA | fuerat *Lamb.* | 234 si quos . . . sequantur L | sic ut *om. L* | 235 tamen simile est *om. A Non.* | ipsa L | 236 liceat: an scilicet? | spectari A: expectare L | audire L | 237 mihi ipsi L | leuissima A: nouissima L | uerum OP: uerum tamen A uerum cum F | 238 impudentiam A.